

**ANALIZA MOGUĆNOSTI
SMJEŠTAJA REZIDENCIJALNIH I
PRODUKCIJSKIH PROGRAMA
U PROSTORIMA U KULTURI
U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI**

SADRŽAJ

UVOD	3
METODOLOGIJA.....	3
REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA	4
SMJEŠTAJ GOSTUJUĆIH UMJETNIKA.....	4
RADNI PROSTOR GOSTUJUĆIH UMJETNIKA.....	5
ZAKLJUČAK I PREPORUKE	6

UVOD

Analiza mogućnosti i modela smještaja rezidencijalnih i produkcijskih programa u prostorima u kulturi u Međimurskoj županiji je jedna od analiza u setu analiza koje je Platforma za Društveni centar Čakovec naručila od ACT Grupe u projektu Nove prakse - sudioničko upravljanje zgradom Scheier u okviru poziva Kultura u centru - potpora razvoju javno-civilnog partnerstva u kulturi.

Analize su vezane uz dosadašnje prakse su-upravljanja u kulturi, dostupnosti sadržaja, smještaja rezidencijalnih i produkcijskih programa. Sadržaj i nalazi analiza će Platformi pomoći u daljnjem razvoju zgrade Scheier kao društveno-kulturnog centra te mogućnostima suradnje s drugim akterima u kulturi u Međimurskoj županiji.

Ovaj dokument daje prikaz dosadašnji praksi i razmišljanja vodećih osoba u javnim institucijama u kulturi Međimurske županije o modelima prihvata gostujućih umjetnika.

Cilj istraživanja je ispitati potencijal rezidencija umjetnika i osiguranja resursa od strane institucija za produkciju umjetnika, odn. imaju li institucije proširene modele rada s umjetnicima osim same prezentacije radova. Pretpostavili smo da ustanove imaju s umjetnicima i producentima suradnju na razini završnih priprema i prezentacije. Pretpostavili smo da nema aktivnih praksi i nastojanja za većim suradnjama poput davanje prostora za pripremu radova, umrežavanje s lokalnim umjetnicima i stručnjacima i sl.

METODOLOGIJA

Za istraživanje je korišten polustrukturirani intervju s vodećim osobama javnih institucija u kulturi Međimurske županije. Pozivi su odaslani na sve javne institucije u gradovima Čakovec, Prelog i Mursko Središće. Pozivu su se odazvali:

- Centar za kulturu Čakovec koji obuhvaća prostore dvorana CZK Čakovec, Mala scena Vinko Lisjak u podrumu, i izložbeni salon na katu
- Muzej Međimurja koji obuhvaća prostore Palače Staroga grada, Fortifikacije Staroga grada te izdvojene lokacije Memorijalna zbirka Ladislava Kralja Međimurca (i pripadajući Kraljev vrt) i arheološki park Sv. Jelena (bivši Pavlinski samostan kraj Šenkovca).
- Knjižnica Nikola Zrinski Čakovec koja obuhvaća Opći odjel te novi dio u zgradi bivšeg Časničkog doma koji se sastoji od igraonice za djecu i studijskog odjela u prizemlju te dječjeg odjela i multimedijalne dvorane na katu.
- Muzej Croata insulanus Grada Preloga

REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA

Bez gostujućih umjetnika nemoguće je ponuditi kvalitetan i raznolik kulturni sadržaj. Sve kulturne institucije u Međimurskoj županiji slažu se datom tvrdnjom te svaka sukladno tome ima svoje vlastite modele pristupa u pitanju prostora za rad i smještaj gostujućeg umjetnika. Institucije navode da prostor za rad mogu osigurati u skladu s mogućnostima koje su poprilično skromne jer nemaju specijalne prostorije koje bi mogle ustupiti, a njihovi postojeći prostori su ugl. zauzeti. Također, vrlo rijetko imaju upita o organizaciji smještaja dogovorenih gostiju u hotel ili neki drugi smještajni oblik.

SMJEŠTAJ GOSTUJUĆIH UMJETNIKA

Većinom kada je potreban smještaj za više dana u pitanju su veći programi koji imaju projektna sredstva za financiranje tog smještaja ili je to program grada, županije pa oni pokrivaju te troškove. Umjetnici se u tom slučaju smjeste u hotele. Puno su rjeđa gostovanja sa smještajem organiziranim samostalno od strane javnih institucija. Troškovi pokrivanja smještaja tada se često moraju rješavati na kreativne načine. Jedna institucija je model smještaja kod domaćih umjetnika prepoznala kao dobro, tj. superiorniju metodu smještaja gostujućih umjetnika.

„Grad uskače kada je neki problem ali obično uz te programe imamo i neki budžet kojim to onda mi pokrivamo, ali isto nam tako i naši domaći umjetnici ponude smještaj kaj se tim gostima još i više sviđa.“

Na pitanje bi li uređeni sustav za smještaj gostujućih umjetnika na razini Županije povećao takve sadržaje, od voditelja kulturnih ustanova nismo dobili konkretan odgovor. Slažu se da bi u tom slučaju oni mogli računati na takav smještaj te ga u startu nuditi umjetnicima što bi povećalo interes umjetnika za dolazak i gostovanje. Iako takve modele smatraju korisnima, naglasak je i dalje na dijelu da ih nitko ne traži dulji boravak.

„Nije bilo ni upita, ali bilo bi zanimljivo imati to.“

„Da, bilo bi praktično. Mi nemamo čestu potrebu, ali bilo bi praktično da znamo da to postoji.“

RADNI PROSTOR GOSTUJUĆIH UMJETNIKA

Institucije imaju praksu davanja radnih prostora na korištenje umjetnicima samo u izuzetnim slučajevima i u skladu s mogućnostima. Prakse su tu različite. Kod nekih institucija to se provodi samo kad umjetnik djelo koje priprema planira izvesti u prostoru institucije. Kod nekih se ustupaju prostori ako su sadržaji u skladu s politikom i programom institucije. Nema modela u kojem bi došlo do interakcije umjetnika s drugim umjetnicima osim u slučaju kad je koprodukcija unaprijed dogovorena, uvijek na inicijativu samih umjetnika ili kad više umjetnika/skupina radi u istom prostoru i priprema se za izvedbu.

Ipak, neke institucije navode dobra iskustva u inovativnim modelima rada

„To je više iznimka nego pravilo. Recimo jedna umjetnica je pred 2 godine imala sliku 8x3 metara i onda je za vrijeme cijelog trajanja izložbe radila na toj slici u salonu.“

Prostore za pripremu i prezentaciju dramske i glazbene umjetnosti je moguće unajmiti po komercijalnom modelu. Osim kada se unaprijed dogovori suradnja s institucijom i sadržaj uvede u godišnji program rada. U tom slučaju sadržaj mora biti u skladu sa strategijom ustanove.

„Čakovec ima preko 500 i neka članica gradske zajednice u kulturi i sportu. Svi oni mogu održati svoj program, koji je vezan uz kulturu“

Praksa korištenja prostora van samih institucija se ne koristi. Prepoznata je kao potreba ali ostaje na razini želja i razočaranja uslijed financijske nemogućnosti da se takvi prostori iskoriste. Određenih modela ima ali se u praksi pokazuju manjkavima. Takav primjer navodi i jedan sugovornik apelirajući na to da kada se i dobije prostor za nešto, potrebno je imati ljude koji vode taj prostor i mogu kvalitetno logistički organizirati sadržaj. Kao primjeri takvih prostora navode se uređenje tavana Memorijalne kuće Ladislava Kralja i korištenje popularne Scheierice.

„Razmišljamo i imamo u planovima za Memorijalnu kuću Ladislava Kralja, ako se po projektu jedanput uspije srediti tavan, da bude otvoren za naše umjetnike i da funkcionira poput otvorenog ateljea.“

ZAKLJUČAK I PREPORUKE

Svaka kulturna institucija ima neki radni prostor koji je uglavnom prostor koji se koristi za sve manifestacije i druženja a može se koristiti i od strane umjetnika ako u njemu nema već planiranih sadržaja. Iako su postojale ideje da se određeni prostori koriste za rad umjetnika, ti modeli su se pokazali manjkavi u pogledu organizacije i vođenja takvih modela.

Duljeg boravka gostujućih umjetnika u Međimurskoj županiji nema. Takvi boravci su samo iznimke koje se organiziraju prema spretnosti i kreativnosti same institucije. Vrlo je nejasan stav voditelja o potrebi rezidencijalnih boravaka. Slažu se da bi takav model bio koristan. Međutim, ne iskazuju uvjerenje da bi sam model i dobra praksa dovela gostujuće umjetnike, već se stvara dojam (ovo nije eksplicitno izrečeno od strane intervjuiranih) da netko treba aktivno raditi na organizaciji rezidencijalnih boravaka. Tu vidimo ulogu Društvenog centra Čakovec kao pouzdanog partnera. Partnera na kojeg institucije mogu računati i usuditi se organizirati veća i trajnija gostovanja umjetnika, te samim time znatno povećati sadržaj i zanimljivost kulturnih sadržaja u županiji. Dodatna vrijednost rezidencijalnih susreta je povezivanje gostujućih umjetnika s domaćim umjetnicima i stručnjacima gdje dolazi do razmjene znanja, produkcije novih praksi i novih sadržaja. Važno je da se Platforma ojača u smjeru vještina potrebnih za promociju, spajanje gostujućih umjetnika i stručnjaka s lokalnima i logistiku provedbe rezidencijalnih programa. Potrebno je naglasiti i pripaziti da bi institucije po trenutnom modalitetu rada ulazile u partnerstva i davala dio svojih resursa tako dugo dok je sadržaj u skladu sa strategijama institucija i dok je cijela stvar dogovorena unaprijed – do kraja godine za iduću godinu. Izazov će biti na mijenjanju ove prakse kako bi civilno-javna partnerstva i provedba rezidencijalnih programa bila agilnija. No to je potrebno jer dugoročno planiranje rezidencijalnih programa i resursa potrebnih za takve programe je moguće samo u iznimnim situacijama, npr. kod već etabliranih i isprobanih gostovanja. Problem dugoročnog planiranja će se javiti kod novih i inovativnih programa, kod programa kod kojih je fokus na procesu i suradnji, ko-kreaciji i kod kojih je nemoguće unaprijed planirati potrebne resurse za sam proces i prezentaciju jer nije poznato što će biti rezultat takvih programa.